

*“მნიშვნელობა აქვს არა იმას, თუ
რით დაიბადება ადამიანი, არამედ იმას,
თუ როგორ განკარგავს იგი მას”
ალფრედ ადლერი*

რეზიუმე

უპირატესობისკენ სწრაფვა და არასრულფასოვნების გრძნობა, ყველა ადამიანში თანაარსებობს, თუმცა არასრულფასოვნების გრძნობა, მანამ არ ვლინდება, სანამ წარმატებისკენ მიმავალ გზაზე წინააღმდეგობა არ შეხვდება. ეს გახლავთ პათოლოგიური გრძნობა, რომელიც აუცილებლად მოითხოვს მსუბუქ კომპენსაციას და განსაკუთრებულ დაკმაყოფილებას, და რომელიც იმავდროულად წარმატების მიღწევის ხელის შემშლელია ბარიერების გზით, და ამასთანავე სიმამაცის რეზერვების შემცირებით.

ყველა ბავშვს ბოძებული აქვს არასრულფასოვნების თანდაყოლილი გრძნობა, რომელიც ასტიმულირებს წარმოსახვას და იწვევს ფსიქოლოგიური დისკომფორტის დაჩრდილვისმცდელობებს სიტუაციის გაუმჯობესების გზით, სიტუაციის შეცვლას მიჰყავს არასრულფასოვნების გრძნობის შემცირებაში, ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით ეს შეიძლება განხილულ იქნას, როგორც კომპენსაცია.

მოსხენებაში განხილულია არასრულფასოვნების კომპლექსები, ძირითადად ბავშვებთან და მათთან ბრძოლის სხვადასხვა მექანიზმები.

საკვანძო სიტყვები: არასრულფასოვნების კომპლექსი, ბავშვები, გარემო, მშობელი, პედაგოგი.

Some things about complexes

Lia Metreveli
Associate Professor of GTU

Summary

The aspiration of superiority and inferiority sense, in all human beings co-exist, but the feeling of inferiority, will not be revealed until the path to success is not to meet with resistance. It is a pathological sense, which necessarily requires a special light compensation and satisfaction, and at the same time achieving success is hindered by barriers in the way, and at the same time reducing the reserves of courage.

All young children have been given an innate sense of inferiority, which stimulates the imagination and leads to psychological discomfort shading attempts to improve the situation by changing the situation leads to a decrease in feelings of inadequacy, psychological point of view it

could be considered as compensation.

The report deals with inferiority complexes, mainly with children and variety of mechanisms to fight against them.

Keywords: Inferiority complex, Children, Environment, Parent, Teacher.

* * * * *

არასრულფასოვნების კომპლექსი — დაავადებაა, მას ახასიათებს ადამიანის ფსიქოლოგიური და ემოციური შეგრძნების დარღვევა საკუთარი თავის მიმართ. 1920 წ. ალფრედ ადლერმა, შემოგვთავაზა არასრულფასოვნების კომპლექსი, რომელიც თვლიდა, რომ არასრულფასოვნების განცდა ყალიბდება ბავშვობიდან. დღეისათვის დაავადება ფართოდ არის გავრცელებული, მისი სანყისის ნახვა შესაძლებელია პრაქტიკულად ყველა ადამიანში.

დღემდე დაუდგენელია არასრულფასოვნების კომპლექსის გაჩენის მიზეზი, მაგრამ მაინც გამოყოფენ რამდენიმე ფაქტორს:

- საკუთარი თავის რწმენის არქონა
- არასასურველი ოჯახური მდგომარეობა (განსაკუთრებით ბავშვობის ფიზიკური ნაკლი)
- მშობლების გადაჭარბებული ყურადღება ან უყურადღებობა...

ჩემთვის და ალბათ საზოგადოების გარკვეული ნაწილისათვის, ძალიან საინტერესოა როდის და როგორ ყალიბდება ბავშვებთან კომპლექსები. მიუძღვით თუ არა ამაში ბრალი როგორც მასწავლებლებს, ასევე მშობლებს. როგორ უნდა მოვიქცეთ, რომ ბავშვი თავდაჯერებული იყოს? სპეციალისტების აზრით, ბავშვობაში ყველას აქვს კომპლექსები და ცხადია არასრულფასოვნების კომპლექსიც, მაგრამ ჯანსაღი ურთიერთობით და დიდი ძალისხმევით ისინი ქრებიან. აი აქ კი დიდ როლი აკისრია როგორც მშობელს, ასევე პედაგოგს. ბავშვთან ურთიერთობა საკმაოდ ფაქიზია, საჭიროებს პოზიტიურ ენერგიას, ბავშვს ასაკი ემატება და რასაკვირველია იმატებს მისი ცნობისმოყვარეობაც, გაუთავებლად სვამს კითხვებს, იწყება “მეტყველების აფეთქების” ეტაპი, უჩნდება ყველაფრისადმი ინტერესი. ამ პერიოდიდან აუცილებელია, ბავშვები შეძლებისდაგვარად დავაახლოვოთ წიგნთან და შევეცადოთ წიგნთან ურთიერთობა ჩვევად ექცეთ. თუ მაგალითს უფროსებიც მივცემთ ეს საუკეთესო შემთხვევაა, პირად მაგალითს ბავშვთან

ურთიერთობაში უდიდესი ძალა აქვს (დიდი სიფრთხილე გვმართებს სოციალურ ქსელებთან). როდესაც ოჯახის წევრები მონესრიგებულები, გულახდილები და წიგნიერები არიან, ბავშვი გაცილებით მარტივად მიიღებს ყველა ამ თვისებას. უნდა გვახსოვდეს, რომ გულახდილი ურთიერთობა ბავშვთან ჰაერით საჭირო და აუცილებელია, აღზრდას ენით აუნერგოლი როლი აქვს ბავშვის ხასიათის ჩამოყალიბებაში. ამ დროისათვის ბავშვი საკმაოდ უსუსურია და გადასარჩენად მთლიანად ეყრდნობა მშობელს. ეს განცდა ძალიან ძლიერია, მაქსიმალურად უნდა შევეცადოთ, რომ ბავშვს არ ჩამოუყალიბდეს უსუსურობის შეგრძნება. საყურადღებოა გენეტიკური და გარემო ფაქტორები, რომლებიც საკმაოდ დიდ როლს ასრულებენ პიროვნების ჩამოყალიბებაში.

თითქმის ნებისმიერ ბავშვს შეუძლია დაძლიოს სუსტი მხარეები, მთავარია მან იგრძნოს, რომ ის მნიშვნელოვანი ფიგურაა, როგორც სკოლაში, ასევე ოჯახში. მოსწავლესა და პედაგოგს შორის აუცილებლად უნდა არსებობდეს ნდობა და ურთიერთპატივისცემა, რათა იყოს ინტერესი სწავლისადმი, ნუ დაგენანებათ ყურადღება და სიყვარული, გაეცით პოზიტივი და მერწმუნეთ გაცილებით სასიამოვნო და სასიკეთო ფაქტის წინაშე დაგაყენებენ ბავშვები.

როგორც მშობლებმა, ასევე პედაგოგებმა უნდა გამოიჩინონ დიდი ძალისხმევა, რათა ბავშვმა განივითაროს რწმენა საკუთარი თავისადმი, რეალურად არასრულფასოვნების განცდა არის მათი უსუსურობის მიზეზი.

სამწუხაროდ არსებობენ პედაგოგები და მშობლები, რომლებიც არასწორ გზაზე დამდგარ ბავშვს ცუდ დასასრულს უწინასწარმეტყველებენ. ეს დიდი შეცდომაა, რომელიც სიტუაციას აუარესებს. პირიქით კი უნდა იყოს — ბავშვში ოპტიმიზმი უნდა ჩავასახლოთ, არ დაგვაინწყდეს, რომ ბავშვის შეურაცხყოფით და დამცირებით ვერასოდეს მოვახერხებთ მისი ქცევის გაუმჯობესებას.

ბავშვებთან, რომლებიც სიყვარულს მოკლებულ ატმოსფეროში აღიზარდნენ, პედაგოგებს ბევრი სირთულის გადალახვა უხდებათ. ბავშვების წარმოდგენაში, ჩვენც ისეთები ვართ, როგორც ისინი ვინც მათ ტკივილი მიაყენა, ისინი თავს დაჩაგრულად გრძნობენ და წინააღმდეგობისთვის ყოველთვის მზად არიან, მათ სძულთ ამხანაგები, რომლებსაც გაცილებით ბედნიერი ბავშვობა ჰქონდათ, გაბოროტებულები ხშირად ისეთ ადამიანებად გადაიქცევიან, რომელთაც უყვართ სხვებისთვის ცხოვრების გამწვანება, სამწუხაროდ ისინი ვერ ადაპტირდებიან თავის გარემოცვაში... არასრულფასოვნების კომპლექსირება ხდება მათზე უფრო სისტიის დაჩაგრვის გზით.

მნიშვნელოვანი და საყურადღებოა, რომ ბავშვის მდგომარეობა ბავშვის თვალებით დავინახოთ და იგი მისი საკუთარი თუნდაც მცდარი მსჯელობით ავხსნათ, უნდა გვახსოვდეს, რომ ბავშვების აღზრდა შეუძლებელი იქნებოდა, რომ არ გაგვეთვალისწინებინა ის ფაქტი, რომ ბავშვები შეცდომებს უშვებენ,

ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ჩვენ შევძლებთ ბავშვების აღზრდას ან ხელახლა აღზრდას, მისი შეცდომები რომ თანდაყოლილი ყოფილიყო, მაშასადამე, მას ვისაც ხასიათის თანდაყოლილი თვისებების სჯერა, არ შეუძლია ბავშვის აღზრდა და ამ საქმეს ხელი არ უნდა მოჰკიდოს.

არ უნდა დაგვაინწყდეს, რომ ბავშვებთან არასრულფასოვნების კომპლექსის საოცარი გამოცლინება ცოდნის უნარის შეძენის სირთულეშია, ბავშვები, რომლებიც სასწავლო საგნების უმეტესობას წარმატებით სწავლობენ, მაგრამ უჭირთ გარკვეული საგნები, მაგალითად მათემატიკა, უჩნდებათ შიშები და კომპლექსები, კარგავენ იმედს მასთან გამკლავების, რასაც მივყავართ სავალალო შედეგამდე (გამოცდაზე ჩაჭრით).

მშიშრობა ეს ხასიათის თვისებაა, რომელიც ხშირად არღვევს ადამიანებს შორის ურთიერთობას. მშიშრებს ყოველთვის ეშინიათ, რომ დასცინებენ, მათ ყოველთვის სხვისი აზრი აწუხებთ (ე.წ. რას იტყვის ხალხი?). ვითარდება ისეთი თვისებები, როგორიცაა ეჭვიანობა, შური, ეგოიზმი. მათ არასდროს უჩნდებათ სურვილი სხვისი შექცევის. ეს სისუსტის შედეგია. პედაგოგის ყველაზე მნიშვნელოვანი ამოცანაა, არ დაუშვას ბავშვის მიერ სიმამაცის დაკარგვა სკოლაში, მაგრამ თუ ბავშვი სკოლაში პრობლემებით მოვიდა, დიდი ძალისხმევა მართებს, რომ დაუბრუნოს მას საკუთარი თავის რწმენა. სწორედ ამაშია სკოლის პედაგოგის როლი და მაღალი პროფესიონალიზმი.

და მაინც, არასრულფასოვნების განცდა ეს არის ადამიანის ბუნებიდან გამომდინარე, მისი უსუსურობის განცდიდან გამომდინარე (ადლერის იმანენტური უსუსურობის თეორია). ადამიანი იბადება, იდეალურ გარემოს მხოლოდ დედის ორგანიზმში პოულობს, როგორც კი გამოდის პირველი მისიზმ რეაქცია არის ტირილი, უსუსურია ამხელა სამყაროში, ეს განცდა მას დევს მთელი თავისი ცხოვრება, რომელიც სხვადასხვა გამოვლინებებით წარმოჩინდება.

და მაინც, ბევრმა ადამიანმა, არასრულფასოვნების კომპლექსი, რომელიც დღემდე კვლევის საგანია, შეძლო და წარმატებით გამოიყენა. ისტორიას არაერთი ცნობილი ადამიანი ახსოვს, რომლებმაც შეძლეს და დაამარცხეს იგი, მაგალითად: მერლინ მონრო, როკფელერი, შვარცნეგერი... ეს ადამიანები ნათელი მაგალითია იმისა, რომ ადამიანს არასრულფასოვნების შეგრძნებების საკუთარი თავის სასიკეთოდ გამოყენება შეუძლია...

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ალფრედ ადლერი — ბავშვთა აღზრდა. გამომცემლობა “გერ”. თბილისი. 2014 წ.
2. მამია ყოლბაია — სკოლის ფსიქოლოგია. გამომცემლობა “ცის ნამი”. თბილისი. 2008 წ.
3. სოლომონ (ბიჭი) თეზელიშვილი — ფსიქოლოგიის ენციკლოპედია. თბილისი. 2007წ.
4. ინტერნეტ საიტები — GD-პედია — მარია ბარამიძე — არასრულფასოვნების კომპლექსი.